

O NASLOVNI TEMI KONGRESA

Eden vodilnih nevroznanstvenikov na svetu, Antonio Damasio, je nevroznanost definiral kot »še dokaj nedorečeno interdisciplinarno področje, majavo konfederacijo med tradicionalnimi svetovi filozofije in psihologije, ki so se povezali s svetom biologije, in tako ustvarili neobičajno, a plodno zaveznitvo«, ki je porodilo kup novih spoznanj o kognitivnih procesih (npr. o spominu, čustvih, zavesti), ki so pomembni za psihoterapijo. Še veliko desetletij bomo potrebovali, da bomo lahko zares razumeli naše možgane, a že to, kar vemo danes, v temeljih pretresa našo podobo o človeku kot duševno-duhovnem bitju. Obrata, ki se dogaja, ne moremo kot nekdanj poimenovati po eni osebi, npr. Koperniku, vendar gre za premik podobnih razsežnosti, ki tudi od psihoterapevtov zahteva redefiniranje vsega, kar vemo o psihoterapiji in o najbolj temeljnem v človekovem doživljanju, vedenju in učenju.

Tuji in domači PLENARNI PREDAVATELJI bodo:

- prof. dr. Todd Burley, gestalt terapevt in nevro psiholog iz ZDA
- prof. dr. Günter Schiepek, psiholog in psihoterapevt iz Nemčije
- prof. dr. Miloš Judaš, iz Medicinske fakultete v Zagrebu
- doc. dr. David Križaj, nevrolog iz ZDA
- dr. Paul F. Pass, psihoanalitik iz Graza
- prof. dr. Zvezdan Pirtošek, nevrofiziolog
- doc. dr. Janez Mlakar, klinični psiholog
- as. mag. Miran Možina, psihiater in psihoterapevt

OKOLI 40 DELAVNIC pa bodo vodili: Martin Bertok, Janko Bohak, Jure Bon, Maja Bresjanac, Simon Brežan, Heliodor Cvetko, Katarina Kompan Erzar, Tomaž Erzar, Tomaž Flajs, Julijana Florjančič Kristan, Romana Kebe, Adela Kelhar, Leonida Kobal Možina, Urban Kordeš, Marko Korenjak, Ksenija Korenjak Kramar, Blaž Kotnik, Alen Latini, Olga Markič, Robert Oravec, Vida Drame Orožim, Cvijeta Pahljina, Tanja Pass, Božidar Popović, Jože Ramovš, Klemen Rebolj, Matjaž Regovec, Lučka Šantl, Matej Škufca, Srečko Soršak, Toma Strle Matej Torkar, Andrej Žmitek, Bogdan Žorž in drugi.

Slovenska krovna zveza za psihoterapijo (SKZP)

v sodelovanju z Univerzo Sigmunda Freuda

Sigmund Freud
PrivatUniversität Wien

Slovenskim društvom za nevroznanost SiNAPSA

SiNAPSA

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA NEVROZKANOST
SLOVENIAN NEUROSCIENCE ASSOCIATION

Slovenskim društvom za kognitivne znanosti

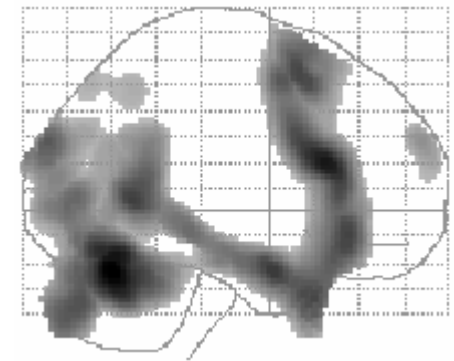

Slovensko društvo za kognitivne znanosti

Prvi mednarodni znanstveni psihoterapevtski kongres Slovenske krovne zveze za psihoterapijo

PSIHOTERAPIJA V LUČI NEVROZKANOSTI

TELO, ČUSTVA in ZAVEST – REVOLUCIONARNE POVEZAVE

Rogla, 31. maj - 2. junij 2007

ČETRTEK, 31.05.2007

09:00	10:30	Registracija
10:30	10:45	POZDRAVNI GOVORI: mag. Miran Možina , predsednik SKZP, prof. dr. Maja Bresjanac , predsednica Slovenskega društva za nevroznanost Sinapsa, doc. dr. Urban Kordeš , predsednik Slovenskega društva za kognitivne znanosti
10:45	13:00	OTVORITVENI PLENARNI PREDAVANJI: mag. Miran Možina <i>Psihoterapija v luči nevroznanosti</i> , prof. dr. Zvezdan Pirtošek <i>O nevroznanosti: razvoj in perspektive, interdisciplinarne povezave</i>
13:00	15:00	Odmor za kosilo
15:00	17:00	PLENARNA PREDAVANJA: prof. dr. Miloš Judaš Telo , <i>čustva in zavest – revolucionarne povezave</i> , doc. dr. David Križaj , <i>Nevroznanost občutkov in implikacije za somatsko psihoterapijo</i> , doc. dr. Janez Mlakar <i>Nevropsihologija mentalizacije in socialne interakcije</i>
17:00	17:30	Odmor s kavo in čajem
17:30	20:00	Delavnice, referati, prikazi primerov, prispevki (1)
20:00		Večerja
21:30		Monodrama: Sokratov zagovor (igra Peter Ternovšek , dobitnik Borštnikovega prstana 2006)

PETEK, 01.06.2007

09:00	11:30	PLENARNI PREDAVANJI: prof. dr. Todd Burley , <i>Uvajanje kognitivne nevroznanosti v psihoterapijo</i> ; prof. dr. Günter Schiepek , <i>Nevrobiologija psihoterapije</i>
11:30	12:00	Odmor s kavo in čajem
12:00	13:15	OKROGLA MIZA: <i>Psihoterapija v luči nevroznanosti</i> : prof. dr. Todd Burley , prof. dr. Günter Schiepek , prof. dr. Miloš Judaš , doc. dr. David Križaj , prof. dr. Zvezdan Pirtošek , doc. dr. Janez Mlakar , mag. Miran Možina idr.
13:15	15:00	Odmor za kosilo
15:00	17:00	Delavnice, referati, prikazi primerov, prispevki (2)
17:00	17:30	Odmor s kavo in čajem
18:00	20:00	PLENARNA DELAVNICA: prof. dr. Todd Burley : Demonstracija gestalt psihoterapevtskega dela
20:00		Večerja
21:30		PLES z ALENKO GODEC in ansamblom

SOBOTA, 02.06.2007

09:00	09:15	Svečana podelitev Evropskih in Slovenskih diplom iz psihoterapije ter Diplom iz propedevtike psihoterapije
9:15	10:45	OKROGLA MIZA: NOVOSTI V SLOVENSKI PSIHOTERAPIJI (fakultetni študij psihoterapije, Kairos - Slovenska revija za psihoterapijo idr.)
10:45	11:15	Odmor s kavo in čajem
11:15	13:15	Delavnice, referati, prikazi primerov, prispevki (3)
13:15	14:45	Odmor za kosilo
14:45	15:45	PLENARNO PREDAVANJE: Dr. Paul Pass <i>Psihoanaliza in nevroznanosti</i>
15:45	17:45	Delavnice, referati, prikazi primerov, prispevki (4)
17:45	18:15	SKLEP, plenarni zaključek

DELAVNICE

Obiščite spletno stran SKZP in izberite med okoli 40 delavnicami čimprej, da si zagotovite svoje mesto!!

KOTIZACIJA

Kotizacija z vključenim DDV, poravnana **do 15. maja**, znaša 160 €, za študente in upokoјence 100 €, po tem datumu pa 210 € oz. 150 €. Kotizacija za en dan: 80 €, študenti in upokoјenci 60 €. Aktivni udeleženci plačajo do 15. maja 122 €, po tem datumu pa 147 €, za en dan 66 €. Slušatelji Propedevtike in študenti fakultetnega študija psihoterapije SKZP so kotizacije oproščeni. V polno kotizacijo je vključena tudi monodrama, ples in prva številka KAIROSA - Slovenske revije za psihoterapijo. Vplačila na račun Slovenske krovne zveze za psihoterapijo, Čufarjeva cesta 5, 2000 Maribor, TRR št. 0451 5000 0611 026 pri Nova KBM. Prosimo, da kopijo potrdila o plačilu pošljete tajnici SKZP Ireni Poštrak oz. prinesete s seboj.

NASTANITEV:

Sobe rezervirate sami!
Za nosilce delavnic sobe rezervira organizator.
[UNIOR d.d. – program Turizem:](#)
KTC Rogla, Pohorje, tel. 03 757 61 63, fax 03 576 24 46,
Informacije o cenah so tudi na naši spletni strani.

Programski odbor:

Miran Možina, predsednik
Maja Bresjanac, Todd Burley, Miloš Judaš, Urban Kordeš, David Križaj, Janez Mlakar, Paul Pass, Zvezdan Pirtošek, Günter Schiepek.

Organizacijski odbor:

Miran Možina, predsednik
Janko Bohak, Jure Bon, Tomaž Flajs, Urban Kordeš, Irena Poštrak, Dinko Štajduhar.

Dodatne informacije: IRENA POŠTRAK, tajnica SKZP
E-mail: irena.postrak@email.si; **031 410 919**

PRIPOROČAMO, DA SPREMLJATE NOVOSTI O ŠTUDIJSKIH DNEVIH NA:

<http://marela.uni-mb.si/skzp>

PREGLED PRISPEVKOV

PLENARNA PREDAVANJA:

dr. PAVEL PASS

PSIHOANALIZA IN NEVROZNANOST

Bremenski znanstvenik G. Roth namenja v svojem delu »Čutiti, misliti, ravnati«, ki velja za klasično delo nevroznosti, ekskurz Freudu z naslovom »Freud je imel prav«, in pri tem ugotavlja: »Nevroznanstveniki se na splošno strinjajo s tremi Freudovimi predpostavkami:

- nezavedno bolj vpliva na zavest kot obratno;
- nezavedno nastaja časovno pred stanji zavesti; in:
- zavest ima malo vpogleda v osnove svojih želja in ravnanj«.

Potem takem se zdi, da je potrjen znani Freudov izrek: »Ego ni gospodar v svoji lastni hiši«. Zdi se, da raziskovanje možganov potrjuje, česar Freud glede na stanje takratne nevrologije ni mogel dokazati, čeprav je bil na začetku svojih raziskav še tako zainteresiran, da bi našel nevrološke osnove psihičnega dogajanja. Status pionirja ima pri tem južno afriški psihoanalitik in raziskovalec možganov M. Solms, ki ugotavlja: »Freud je bil določen, da igra za kognitivne nevro znanosti tisto vlogo, ki jo je Darwin igral za molekularno genetiko: iz daljave je spoznal osnovne zakone, po katerih deluje duh; podrobnosti pa so lahko raziskali šele njegovi duhovni pravniki, ker je bil pred tem potreben tehnološki napredek.«

Da sem lahko kot psihoanalitik deležen koščka te raziskovalne zgodbe, doživljam kot razburljivo dogajanje. Gre za raziskovalno zgodbo, ki aktualizira Freudov koncept »Ergänzungsreihe« (vrsta dopolnitev), tesen preplet psihičnih, družbenih in bioloških dejavnikov. Po mojem videnju gre za začetek konstruktivnega dialoga, za medsebojno učenje psihoanalize in nevro znanosti. Kot primer naj navedem razpravo o korespondenci med prenosom/protiprenosom na eni strani in zrcalnimi nevroni na drugi strani. Tako doživeta in občasnno evforično pozdravljena sinergija je izziv za obe znanosti, da druga drugo spoštujeta kot partnerja v napetem procesu učenja in raziskovanja.

dr. JANEZ MLAKAR

NEVROPSIHOLOGIJA MENTALIZACIJE IN SOCIALNE INTERAKCIJE

Sposobnost prepoznavanja mentalnega stanja drugih ljudi imenujemo »mentalizacija. Gre za reflektivni nivo razmišljanja, ko oseba ne razmišlja samo o stvareh, ampak tudi o svojih mislih o teh stvareh. Prav tako ne razmišlja samo o drugem človeku, ampak tudi o njegovih mislih, ki so lahko drugačne od lastnih. Mentalizacija omogoča globlje medsebojno poznavanje, boljšo in hitrejšo komunikacijo, empatijo in razumevanje drugih ljudi. Omogoča pa tudi negativne pojave kot so prevare, zavajanja in prikrivanje resnice. V kognitivni znanosti je veliko zanimanje vzbudilo odkritje »zrcalnih nevronov«, živčnih celic, ki se enako odzivajo na lastno vedenje kot na isto vedenje pri drugih subjektih. Odkritje kaže na genetsko in »generično« osnovo mentalizacije. V prispevku bom skušal povezati procese mentalizacije z širšim pojmovanjem Garya Goldberga o proaktivni kontroli vedenja.

1. BERTOK MARTIN

Naslov prispevka:

Sodobne teorije osebnosti v transakcijski analizi in nevrološki substrat stanj jaza

Oblika prispevka: **referat s teoretično diskusijo**

Maksimalno št. udeležencev: **15**

Ključne besede: **Arhepsiha, Neopsiha, Eksteropsiha, Imitativni možgani, Cerebralni zaščitna mreža, Cerebralna individuacijska mreža, Samooskrbovalna cerebralna mreža, Subcortikalni operativni sistem Panik sistem, Komfort sistem, Negovalni sistem in Iskalni sistem**

Prezentacija temelji na sodobnih študijah, ki jih je prezentiral Jorge Oller –Vallejo in pri tem raziskal nevrološko podstat Bernovih »Psihičnih organov« organizatorjev Stanj jaza. Izhajajoč iz Funkcionalnega modela osebnosti, bomo spoznali »Oskrbovalnega Starša, Individuacijskega Odraslega in Nego- iščočega Otroka, ki presegata dosedanje omejitve Funkcionalnega modela glede razvojne dimenzije ega .Nezdrave dele predstavlja kot: Introjicirani ego, Robotizirani ego in Regresivni ego, ki prav tako temeljijo na istih nevroloških osnovah in vključujejo razvojno dimenzijo osebnosti. Kako Filogenetska evolucija omogoča najprej sposobnost navezave, nato internalizacije in nazadnje individuacije? Kako subcortikalni sistem (instinktivno-emocionalni možgani (arhepsiha) racionalni možgani (neopsiha) in imitativni možgani (Ekstereopsiha)jo sodelujejo v organizaciji mišljenja, vedenja in emotivnosti kot Stanja jaza ?

2. BOHAK JANKO

Naslov prispevka: **Delo s sanjami v psihoanalizi, II**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **10**

Ključne besede: **psihoanaliza, delo s sanjami, proste asociacije, via regia**

Zaradi psihoanalitske obravnave konkretnih sanj je število udeležencev omejeno na deset. Vsak udeleženec »prinese« s seboj ene sanje, lahko svoje, lahko tuje, vendar od človeka, ki ga dobro pozna, vključno z njegovo psihodinamiko, ki jo sanje zrcalijo. Koliko sanj bo mogoče predelati na delavnici, ostaja odprto. Gotovo ne sanj vseh udeležencev.

Cilj delavnice: senzibilizacija za individualno govorico sanj in spodbuda za nadaljnje delo z lastnimi sanjami.

3. BON JURIJ

Naslov prispevka: **Nevroznanost religioznega doživljanja**

Oblika prispevka: **referat**

Kaj lahko nevroznanost prispeva k stoletja dolgim ugibanjem, zakaj nekatere ljudi tako privlači iskanje Boga in religiozno doživljanje nasploh? Morda precej, glede na ugotovitve sodobnih nevroznanstvenih raziskav. Nevroznanost se v tem oziru ne ukvarja toliko z vsebino religioznih doživljanj, kot z idejo, da so morda človeški možgani biološko determinirani za spodbujanje religioznega razmišljanja in doživljanja.

V prispevku bodo prikazani rezultati raziskav, ki kažejo, da religiozno doživljanje lahko povežemo s specifičnimi biološkimi korelati v možganski aktivnosti, obenem pa bomo govorili tudi o povezavah religioznosti z boleznimi, kot sta temporalna epilepsija in shizofrenija.

4. BRESJANAC MAJA

Naslov prispevka: **Nevrobiološke osnove vpliva placeba**

Oblika prispevka: **referat**

Čeprav navidez temelj na neaktivnosti, ali vsaj na odsotnosti zdravljenja, ima placebo lahko pomemben učinek na številne bolezni in druga medicinska stanja. Zaenkrat še slabo razumemo nevrokognitivne poti, ki posredujejo vpliv placeba. Nekaj nedavnih raziskav, ki so se posvetile preučevanju mehanizmov in živčnih struktur, ki so vpletene v delovanje placeba v različnih kliničnih ali laboratorijskih okoliščinah, je pokazalo na različnost poti, preko katerih nastanejo fenomeni, kot so placebo analgezija ali vpliv placeba na izboljšanje klinične slike pri motnjah gibanja, kot je Parkinsonova bolezen. V prispevku bo prikazan kratek pregled metod in paradigem, ki se uporabljajo v raziskavah nevrobioloških osnov vpliva placeba. Govorili bomo tudi o rezultatih nedavnih raziskav in njihovem kliničnem in etičnem pomenu.

5. BREŽAN SIMON, ŠTUKOVNIK VITA in prof.dr. David B Vodušek, dr.med.

Naslov prispevka:

»Električni možgani: kognitivna elektrofizilogija v raziskovanju in terapiji«

Oblika prispevka: **referat**

Maksimalno št. udeležencev: **neomejeno**

Ključne besede: **brain, EEG, EEG-coherence, cognition, working memory, hypnosis, neurofeedback**

Kognitivna nevroznanost išče nevronske korelate višjih duševnih funkcij, pri čemer različne nevropsihološke fenomene ponavadi raziskujemo s pomočjo treh glavnih pristopov, kot so: funkcijske slikovne metode (npr. funkcijsko magnetno-resonančno slikanje, pozitronska emisijska tomografija, elektrofiziološke metode), strukturne slikovne metode (magnetno-resonančno slikanje) in vedenjske študije.

Elektrofiziološke metode merijo električno aktivnost živčnih celic. Njihova glavna prednost je dobra časovna ločljivost v primerjavi z drugimi funkcijskimi slikovnimi metodami, ki na drugi strani omogočajo boljše prostorsko identifikacijo procesov v centralnem živčnem sistemu. Snemanje bioelektričnih signalov na nivoju milisekund- s posledično visoko občutljivostjo za zaznavanje hitrih funkcijskih sprememb v možganski aktivnosti- omogoča študij bazičnih mehanizmov procesiranja informacij, ki tvorijo osnovo operacijskega sistema možganov in posledično samih mehanizmov mentalnih procesov oz. "duševnosti". Tovrstnih mehanizmov ni mogoče razložiti zgolj z uporabo drugih omenjenih metod, ki temeljijo predvsem na prostorski opredelitvi možganske aktivacije med kognitivnimi procesi.

Najbolj pogosto uporabljani elektrofiziološki metodi v raziskavah kognicije sta elektroencefalografija (EEG) in magnetoencefalografija (MEG), s svojimi specifičnimi aplikacijami in metodami analize informacijsko zelo bogatih signalov. Osnovo raziskovanja v kognitivni elektrofizilogiji predstavlja aplikacija tovrstnih metod ob tem, ko preiskovanec rešuje določeno nalogo, ki "meri" specifični in definirani kognitivni proces.

Na predavanju bodo predstavljene nekatere metode analize EEG-signalov, kot npr. z dogodkom-povezani potenciali (event-related potentials, ERP) in EEG-koherenca, na primeru ene izmed najpomembnejših kognitivnih funkcij, ki je potrebna za inteligentno, k cilju usmerjeno vedenje; to je delovni spomin. EEG-koherenca je ena izmed novjših metod analize EEG-signala, ki je primerna za študij integrativnih funkcij možganov. Meri medpodročno sinhroniziranost v električnih oscilacijah nevronov, kar predstavlja enega izmed hipotetičnih mehanizmov funkcijske integracije- časovno zamejene sklopitve oz. povezovanja v možganih. Taka funkcijska integracija predstavlja temelj potrebne izmenjave informacij oz. komunikacije različnih bližnjih ali oddaljenih možganskih območij, ki so sočasno aktivirana pri različnih višjih duševnih procesih in vedenjskih modusih, npr. pri delovnem spominu. Pri kognitivnih procesih funkcija namreč najverjetneje temelji na "sinhronizirani" interakciji mnogih distribuiranih, anatomsko ločenih možganskih območij.

Različne EEG-fenomene lahko vrednotimo tako med običajnimi stanji budnosti kot tudi v pogojih spremenjenih duševnih stanj, kot je hipnoza. Hipnoza je proces, kjer se zaobide nekatere miselne lastnosti naše "kritično-racionalne" duševnosti, da bi se vzpostavil drugačen tip specifično selektivne percepcije in mišljenja. Nekatere teorije poskušajo razložiti hipnotične fenomene tudi iz stališča sprememb v možganski aktivnosti.

Tako hipnozo ponavadi zaznamuje sprememba iz vzbujenega stanja ritma beta v prevladujočo alfa-theta aktivnost, pri čemer obstaja kontinuum od normalne aktivnosti v budnosti skozi stanje relaksacije (prevladujoč alfa ritem) do stanj globoke hipnoze (prevladujoč theta ritem). Prav tako je bilo ugotovljeno, da se med hipnozo prostorski vzorec možganske aktivnosti spremeni: možganska aktivnost se poveča v zadajšnjih "perceptivnih" predelih sensoriuma, zmanjša pa v sprednjih predelih možganske skorje, pomembnih za kritično-racionalni nadzor oz. "top-down" modulacijo kompleksnih duševnih procesov. Raziskave z EEG-koherenco dodatno kažejo na pomen sprememb funkcijske konektivnosti možganov med hipnozo, kar bi lahko predstavljalo njen nevronske korelat; ločeni kognitivni moduli in podsistemi se medsebojno začasno drugače povezujejo ali celo "odklopijo", skratka spremenijo svoje normalne vzorce komunikacije.

Poleg opisane uporabe EEG v namene "branja misli" pa so metodo predlagali tudi kot koristno orodje nekaterih terapevtskih postopkov "modulacije" naše duševnosti, npr. "neurofeedback-a" (NFB). NFB, poimenovan tudi nevroterapija ali EEG-biofeedback, je terapevtska tehnika, ki uporabniku v realnem času omogoča-po načelu povratne zanke- vpliv na lastno možgansko aktivnost, ki se odjema na skalpu. Ta informacija se uporabniku sproti prikazuje, in z določenimi "manevri" pozitivnega ojačevanja vedenja z nagrado se naj bi možgansko aktivnost hipotetično usmerjalo k "pravilnim modulacijam", ki vodijo v normalizirane EEG-vzorke (npr. več ritma alfa). NFB torej predstavlja neposreden trening možganske bioelektrične aktivnosti, kar naj bi možganom postopoma omogočilo bolj učinkovito procesiranje. Tak trening lahko uporabljamo na primeru kateregakoli vidika možganske funkcije, ki ga lahko merimo. Primeri raziskav in terapevtske uporabe NFB segajo od sindroma hiperaktivnosti z moteno pozornostjo (ADHD), odvisnosti, tesnobe, depresije, bipolarni motnje, epilepsije, obsesivno-kompulzivne motnje, motnje učenja, kognitivnih upadov, migrene, glavobolov, kronične bolečine pa do zravljenja avtizma, motenj spanja itd. Neurofeedback se prav tako lahko uporablja za optimizacijo kognitivne uspešnosti zdravih posameznikov. V sklopu predavanja bodo predstavljeni nekateri izmed primerov uporabe NFB.

6. CVETKO HELIODOR

Naslov prispevka:

Uporaba Risanja drevesa v psihoterapevtske namene- supervizija primerov

Oblika prispevka: **delavnica**

Ključne besede: **Risanje drevesa, kreativni mediji, psihoterapija**

Risanje drevesa (po K. Kochu) *že kot razvojni in projektivni test da veliko informacij o klientu. Še dragocenejši pa so podatki, ki jih dobimo s » skupno analizo«*, ko izdelek analiziramo skupaj s klientom.

Drevo je eden od prasimbolov človeka, idealno sredstvo za identifikacijo in projekcijo človeka, njegove usode, življenja, njegove preteklosti, sedanosti in prihodnosti. Najkoristnejši del uporabe Risanja drevesa v terapevtske namene pa je faza, ko pacient razmišlja o prihodnji usodi »svojega drevesa«. Veliko lažje namreč razmišljajo o usodi in prihodnosti drevesa pred seboj, kot pa o svoji lastni.

Takšen način uporabe Risanja drevesa omogoča pacientu doseči ekscentrični položaj oziroma zrenje na sebe z določene razdalje in določenega zornega kota. S tem pa dobi možnost preseči miselno blokado in ponovno pridobi dostop do baze lastnih izkušenj, s tem pa do lastne kreativnosti oz. do možnosti nadaljnjega razvoja.

Tako tolmačenje risbe Sadnega drevesa kakor uporaba Risanja drevesa v terapevtske namene zahtevata veliko rutine in izkušenj. Zato je vsaj v začetnem obdobju uporabe tega kreativnega medija potrebna in dobrodošla supervizijska obravnava primerov.

Udeleženci morajo imeti vsaj minimalno izkušnjo s to tehniko in prinesiti s seboj izdelke svojih klientov za supervizijsko tehniko.

7. CVETKO HELIODOR

Naslov prispevka:

Uporaba Risanja drevesa v psihoterapevtske namene za začetnike

Oblika prispevka: **delavnica**

Ključne besede: **Risanje drevesa, kreativni mediji, psihoterapija**

Uporaba kreativnih medijev omogoča **dober vpogled** v osebnost posameznika. *Kreativni mediji dajejo možnost dojeti človeka z različnih vidikov in večplastno. Pri tem seveda ne gre za to, da bi lahko v merskem smislu merili kvantitete jaz-a, temveč da v celoti kliničnih informacij pridemo do sklepov in do najcelovitejše slike posameznikove osebnosti (njegovega osebnostnega delovanja, kompetenc, performance,..).* Po moji presoji je Risanje drevesa (po K. Kochu), za doseganje teh ciljev skoraj idealna tehnika. *Že kot razvojni in projektivni test nam lahko da veliko informacij o klientu. Še dragocenejši pa so podatki, ki jih dobimo s »skupno analizo«, ko izdelek analiziramo skupaj s klientom.* Drevo je eden od **prasimbolov človeka, idealno sredstvo za identifikacijo in projekcijo** človeka, njegove usode, življenja, njegove preteklosti, sedanosti in prihodnosti. Najkoristnejši del uporabe Risanja drevesa v terapevtske namene pa je po mojem mnenju faza, ko pacienta **usmerjam v razmišljanje o prihodnji usodi »tega drevesa«.** Zanimivo, koliko pravzaprav vedo ljudje o drevesih, rastlinah, naravi itn. Ljudje, ki pravijo, da se na te stvari ne spoznajo. **Predvsem pa je pomembno to, da veliko lažje razmišljajo o usodi in prihodnosti drevesa pred seboj, kot pa o svoji lastni**

Takšen način uporabe Risanja drevesa omogoča pacientu doseči ekscentrični položaj oziroma zrenje na sebe z določene razdalje in določenega zornega kota. S tem pa dobi možnost preseči miselno blokado in ponovno pridobi dostop do baze lastnih izkušenj, s tem pa do lastne kreativnosti oz. do možnosti nadaljnjega razvoja.

8. DRAME OROŽIM VIDA

Naslov prispevka: **Moč likovne izraznosti: prikaz kliničnega primera**

Oblika prispevka: **prikaz primera**

Zahodna civilizacija je vpeta v vedno živahnejše komuniciranje. Od najrazličnejših modernih tehnik v vsakdanjem življenju še vedno prevladujeta verbalna in neverbalna načina izražanja in komuniciranja.

Pri tem so pomembno udeležene sposobnosti zaznav, vidna, slušna, vonjalna, okušalna in tipna. Od vseh omenjenih zaznav je najpogosteje uporabljana vidna ali optična zaznava in sicer preko 72 %, ostale 4 zaznave pa si delijo preostalih 28 %.....

Likovni izdelek je rezultat zapletenih nevroloških in psihičnih sposobnosti ustvarjalca. Za opazovalca pomeni predvsem optično zaznavno stimulacijo, ki jo opazovalčeve kognitivne sposobnosti PREVEDEJO v tako ali drugačno doživljanje. Če se likovni ustvarjalec in opazovalec osebno poznata in sta celo v določenem odnosu, iz likovnega izdelka lahko nastane kognitivna vsebina, z globoko čustveno, profesionalno, intelektualno, socialno in edukativno polnostjo, ki je verbalno ni možno opisati.

To se zgodi v KRITIČNEM TRENUTKU, ko nam "zmanjka besed". Takrat v tišini likovne stvaritve zaznavamo njeno izpovedno moč, ob kateri besede zbledijo. In prav je, da včasih obnemimo, ker so neverbalni načini izražanja in komuniciranja pogosto bolj zgovorni, neposredni in objektivni kot verbalni.

Zato vam bom v nadaljevanju predstavila klinični primer s prosojnicami, kjer sem z bolnikovo nesluteno likovno nadarjenostjo uspešno speljala diferencialno diagnostični in terapevtski postopek.

Gre za primer hospitaliziranega, 34-letnega bolnika H.A.. Ob prvem sprejemu je bil 5 dni hospitaliziran in odpuščen z diagnozo "Pseudodemenca". Po posredovanju njegovega splošnega zdravnika sem ga sprejela ponovno že čez par dni. Ob sprejemu je bil stuporozen (ni govoril, ostal je tam, kjer si ga pustil, nespontan, miren, treba ga je bilo hraniti in voditi, komunikacija ni bila možna). Po nekajdnevem opazovanju sem se morala odločiti glede terapije. Ker je bila stvar nejasna, sem ga predstavila na strokovnem kolegiju. Vendar smo bili tudi po posvetu vsi zdravniki in psihologi v dvomih. Heteroanamnestičnih podatkov, razen zagotovila osebnega zdravnika, da je z njim nekaj zelo narobe, nismo imeli. O bolniku nismo vedeli skoraj ničesar.

Kljub temu, da besedna komunikacija ni bila možna, sem nejasno slutila, da razume preprosta navodila. Zato sem se odločila, da ga prosim, naj **nariše svoje počutje**. Sestri sem naročila naj mu priskrbi papir in navaden svinčnik. Pričakovala nisem ničesar, morda kako čačko na papirju.

Že naslednji dan mi je sestra izročila njegov izdelek, ki ga je našla pri njem na mizi ob zajtrku. (1. prosojnica). Takrat sem se odločila za terapijo. Izdelek je bil naslikan v črno-beli tehniki s svinčnikom.

Po kakih 14 dneh sem mu dala naslednjo nalogo, naj **nariše svojo družino**. Takrat sem odkrila njegov slikarski talent. Čez čas sem ga naprosila, naj mi **nariše svoje počutje v bolnišnici**. Risba je vsebinsko in likovno presenetila. Povedala je več kot zmorejo besede.

Po kakem mesecu zdravljenja se je pojavila pri bolniku spontanost. Sam od sebe je narisal in mi prinesel sliko **tihožitja**. **Opazila sem, da je bral Prešernovo poezijo**. Risal je tehnično vedno boljše.

Vse risbe je doslej naslikal v črno beli tehniki s svinčnikom. **Še vedno ni govoril**, bil pa je motorično bolj razgiban, mirnega vedenja in samoteren. Razumel je navodila in jim sledil.

Hitro je sledilo še večje presenečenje. Prinesel mi je v dar **risbo ptiča**, ki je prvič vsebovala nianse **rjave in rumene barve**. Začel se je tudi pogovarjati. Pregledala sva vse njegove risbe in ob vsaki risbi je opisal svoje počutje v skopih besedah.. Bila sem nadvse zadovoljna, ker sem ugotovila, da sem jih prav razumela. S tem sem dobila tudi potrditev glede pravilnosti terapevtskih smernic.

Pred odpustom mi je poklonil najlepšo, barvito sliko, ki je pravo umetniško delo, **regratov cvet**, in dokument o bistvenem izboljšanju bolnikovega stanja.

Komentar o diagnozi ni potreben.

9. ERZAR TOMAŽ in TORKAR MATEJ

Naslov prispevka: **Neprepoznani strah in dinamika stresa**

Oblika prispevka: **referat**

Ključne besede: : **stres, strah, sram, odnos**

Dinamika stresa je tesno povezana s strahom, še posebej ko gre za neprepoznani strah. Ugotovljeno je bilo, da korenine, oziroma dovzetnost za stres, segajo v zgodnje odnose navezanosti. Neustrezna regulacija in prenos strahu pa vplivata na doživljanje stresa v sedanjosti in neučinkovite sposobnosti za spoprijemanje s stresom. Še posebej je to razvidno pri psiholoških izvori stresa, v relacijski dinamiki, kjer posledice niso takoj razvidne, psihološke težave, ki jih nekdo doživlja (ločitve, nasilje, alkoholizem, zlorabe) pa nas napeljujejo k razmišljanju, da so izvori teh težav v neustrezni regulaciji afekta. Prikazali bomo, kako deluje uporaba intervencij v terapevtski situaciji s pomočjo introceptivnega doživljanja strahu pri terapevtu.

10. FLAJS TOMAŽ

Naslov prispevka: **Eksperiment v gestalt terapiji**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **15**

Gestalt terapija v ospredje postavlja klientovo neposredno doživljanje in njegovo lastno samoregulacijo. Terapevt v skladu s tem ni v vlogi eksperta, ki bi, izhajajoč iz svojega teoretskega okvira, kategoriziral klientovo izkušnjo in določal kriterije njegovega psihičnega zdravja. Gestalt terapevt je predvsem ekspert za to, kako v kontaktu s klientom sooblikovati terapevtski proces na takšen način, da le-ta lahko razvije čimbolj polno zavedanje in razširi spekter svojih zavestnih izbir. V okviru te paradigme igra pomembno vlogo pojem eksperimenta, ki, kot pravi J. Zinker:

»... transformira govorjenje v akcijo, postano spominjanje in teoretiziranje v polno prisotnost s svojo celotno imaginacijo, energijo in vznemirjenjem.« V skladu s tematiko bo delavnica temeljila na načelih izkustvenega učenja. Pojem eksperimenta bomo tako spoznavali neposredno, skozi izkušnjo, ki jo bomo nadgradili z refleksijo in nazadnje tudi s teorijo.

11. FLORJANČIČ KRISTAN JULIJANA

Naslov prispevka: **Ples – kreacija, osebna rast, trans terapija, psihoterapija**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **10**

Ples za razvijanje identitete, ki ga je začetnik te oblike osebne rasti, osebne izkušnje ali terapevtskega pristopa, Guenter Ammon, poimenoval egostrukturalni ples, je tudi v Sloveniji vzbudil veliko zanimanje in razne oblike plesnih delavnic ter plesnih skupin po principu, ki so ga razvijali različni psihoterapevti, delujejo že drugo desetletje. Na seminarjih iz psihoterapije na Rogli smo doživeli plesno delavnico predvsem kot osebno izkustvo, ko smo preko govorice telesa in gibov posameznika v skupini opazovali posameznikovo predajanje sebi, skupini in lastni transcendenci. Več ali manj smo preko gibov plesalca prepoznavali njegove misli, čustva in doživetja, zgodbe iz preteklosti, njegovo sedanjo situacijo in načrte za prihodnost. Ples ima podobno funkcijo, kot jo je imel ples pri pradavnih plemenih, ima svoj zdravilni in terapevtski učinek. Je namreč preseganje strahu, bolezn, obupa, smrti itn. Spoznali smo, da je ples lahko tudi oblika psihoterapije. Njegovo zgodovino, od pradavnine do danes, in več o tem, zaradi česa so ljudje začeli plesati ali zaradi česa človek v bistvu pleše od rojstva dalje, bomo podrobneje spoznali na naši delavnici. V upanju, da bo ples pomagal tudi vam, vas prijazno vabim, da se tudi letos udeležite plesne delavnice.

12. IRŠIČ MARKO

Naslov prispevka:

Kako razvijanje spretnosti obvladovanja konfliktov odpravlja psihološke in druge težave klientov

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **16**

Ključne besede: **Konflikt, obvladovanje konfliktov, razvijanje spretnosti obvladovanja konfliktov, odpravljanje psiholoških težav**

Manjša sposobnost ali pomanjkanje spretnosti obvladovanja medosebnih konfliktov je povezana z nasiljem in prekinjanjem odnosov ter psihološkimi in psihosomatskimi težavami. Konflikti so v medosebnih odnosih neizogibno prisotni hkrati pa se sposobnost njihovega obvladovanja in funkcionalnost vzorcev odzivanja na konflikte močno razlikuje med posamezniki in med skupinami. Posledično so pri določenih posameznikih in skupinah pogosteje prisotne tudi psihološke motnje. Razvijanje spretnosti obvladovanja konfliktov torej lahko močno prispeva k izboljšanju stanja oz. odpravljanju psiholoških motenj. Poleg razvijanja spretnosti, pa je potrebno spremeniti tudi paradigmo, ki je podlaga za naše odzive v konfliktnih situacijah in je pogosto nevede prevzeta od naših prednikov in okolja. Prav ta paradigma- če je disfunkcionalna- je podlaga za disfunkcionalno odzivanje na konflikt. Posledice disfunkcionalnega odzivanja na konflikte pa najbolj trpijo šibkejši ali občutljivejši člani odnosa ali skupine. Na delavnici se bomo dotaknili problematike paradigme – disfunkcionalne in funkcionalne –, vpliva (dis)funkcionalnih odzivov na posameznika in odnose in konkretnih funkcionalnih strategij za uspešno obvladovanje konfliktov. Kratko bo predstavljen tudi program delavnic, ki že tretje leto uspešno potekajo na slovenskih šolah in po poročilih izvajalcev prinašajo zelo dobre rezultate.

13. JUDAŠ MILOŠ

Naslov prispevka:

**Enkratnost človekovega čelnega možganskega režnja
(Jedinstvenost ljudskog frontalnog korteksa)**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev:

Ključne besede:

14. KEBE ROMANA

Naslov prispevka:

Naslednji korak v osebnostni rasti

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **12**

Ključne besede: **potrebe sodobnega človeka, duhovno jedro**

"Ljudje smo pač ustvarjeni tako, da moramo najprej zadovoljiti osnovne človeške potrebe po hrani, pijači, strehi nad glavo ... preden lahko nadgrajujemo osebni razvoj. Zato se v sedanjem času, mogoče lažje kot kdajkoli prej, lahko predamo iskanju višjih kvalitete preko katerih se uresničujemo kot človek.

To pomeni, da se začnemo zavedati celotne psihe, ki jo v grobem razdelimo na 3 glavna področja: telo, mišljenje in čustva. Kakor za vsako od teh področij obstajajo določeni psihološki zakoni, transpersonalna psihologija poudarja tudi njihov glavni motivacijski in koordinacijski center - Sebstvo oz. arhetip celovitosti.

V tej izkustveni delavnici se bomo posvetili vsakemu od teh področij in se povezali s svojim duhovnim centrom."

15. KELHAR ADELA

Naslov prispevka:

Skrb za duševno zdravje – vseživljenjska naravnost posameznika

Oblika prispevka: **delavnica**

Ključne besede: : **teorija izbire, gensko zapisane potrebe, svet kakovosti, celostno vedenje**

Kako si z učenjem teorije izbire – psihologije notranjega nadzora, udeleženci skupin na Svetovalnem centru za otroke, mladostnike in starše v Mariboru pridobivajo znanja o duševnem zdravju in kako po različnih poteh skrbijo za svoje duševno zdravje. To je izkustveno pridobivanje znanja in poglobljanja razumevanja sebe in predvsem ustvarjanja odnosov z soljudmi, ki jih v življenju potrebujemo. V delavnici bo predstavljena evalvacija tega učenja.

16. KOBAL MOŽINA LEONIDA

Naslov prispevka:

»Ti butec, saj veš, da te imam rada« - prikaz psihoterapije para s problemom ljubosumnosti

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **30**

Ključne besede: **sistemska psihoterapija, partnerska terapija, hipnoterapija, model reke življenja, viri**

V delavnici bom na izkustven način (tako da bodo udeleženci aktivno sodelovali z refleksijami) predstavila kratkotrajno sistemsko psihoterapijo para, ki ga je k meni napotila socialna delavka, da bi pri meni dobila psihoterapevtsko pomoč. Na centru za socialno delo se je začela obravnavati zaradi nasilnega vedenja ljubosumnega moža do žene. Prikazala bom ključne trenutke terapevtskega procesa, ki je trajal leto in pol. Imeli smo devet srečanj. Opravila sem tudi sledenje primera (follow up) v treh telefonskih pogovorih za oceno terapevtskega napredka po treh in šestih mesecih, ter po letu dni.

Ob prikazu primera bom tudi ponazorila temeljne značilnosti sistemskih psihoterapij: dosledno vključevanje klientovih bližnjih v obravnavo, upoštevanje in vključevanje socialnega konteksta, usmerjenost na vire, odprtost in dostopnost za kliente z različnimi pričakovanji, potrebami in naročili, poudarek na salutodinamiki in salutogenezi. Podrobneje bom prikazala integracijo hipnoterapije, družinskih terapij in k rešitvi usmerjenega pristopa v modelu reke življenja. V sistemski model sem integrirala tudi koncept delovne zveze in sodobna spoznanja razvojno psiholoških in relacijskih teorij.

17. KOCIPER JOŽE

Naslov prispevka: **Etika psihoterapevtov ali psihoterapevtska etika?**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **20**

Ključne besede: **moralne vrednote, kategorični imperativ, antropološki imperativ**

V življenju se ne moremo ne odločati. V psihoterapiji ne moremo ne manipulirati, če hočemo delati profesionalno. Toda po drugi strani velja danes prepričanje, da objektivnih moralnih vrednot ni. Vsakdanja izkušnja nam govori sicer drugače, poglobljeno razmišljanje pa nas pripelje do sklepa, da so moralne vrednote zelo relativne in tuje človeški naravi. Poraja se zelo resno vprašanje, kako delati prav kot strokovnjak, kako usklajevati osebni etični imperativ (Kant → delaj le tisto, kar bi lahko sprejel hkrati kot zakon za vse) in antropološki imperativ (Petzold- »naše vedenje mora biti usmerjeno tako, da se lahko postavimo pred ljudi z jasnimi očmi in ljubečim srcem«).

V delavnici so dobrodošli lastni primeri in problematična področja pri delu s klienti, pacienti in z lastno vestjo.

18. KOMPAN ERZAR KATARINA

Naslov prispevka: **Nevropsihološka podlaga odnosov**

Oblika prispevka: **referat**

Maksimalno št. udeležencev: **ni omejeno**

Ključne besede: **regulacija afekta, vzajemnost, nevropsihologija psihoterapije, relacijska znanost**

Razvojna znanost je dolgo iskala pravo empirično oporo, na podlagi katere bi lahko integrirala spoznanja relacijskih psihoterapevtskih teorij in prakse z opazovanjem normalnega razvoja. Razkol med pridobljenim in naučenim, kontinuiteto in diskontinuiteto, odnosi in posameznikom je tako hromil znanost o človeku. V zadnjem desetletju pa se je razvila močna nevropsihološka raziskovalna ekipa avtorjev, ki so ustvarili podlago za relacijsko razumevanje človekove psihične strukture in narave. Ti avtorji so najprej Allan Schore in Daniel Siegel, kot prva avtorja, ter nadalje Luis Cozolino in Joseph LeDoux, ter teoretiki teorije navezanosti. Nastali so integrativni pojmi kot je pojem regulacije afekta, ki pojasnjuje temelje vzajemnost v odnosih in tvori osnovo relacijskega razumevanja emocij in temeljnih afektov, ter povezavo nevropsiholoških mehanizmov s terapijo.

19. KOMPAN ERZAR KATARINA

Naslov prispevka: **Pomen afekta v relacijski družinski terapiji**

Oblika prispevka: **prikaz primera**

Maksimalno št. udeležencev: **ni omejeno**

Ključne besede:

relacijska družinska terapija, ne varna navezanost, vzajemnost, dve ravni afekta, sprememba v terapiji

Sprememba v terapevtskem procesu je uganka, ki izziva znanstveno metodologijo in raziskovanje. Znotraj relacijske znanosti je sam terapevtski proces postal metoda raziskovanja relacijske strukture človeške psihe. Z vključitvijo terapevtovega doživljanja v proces terapije, smo tako odprli dostop do tistih afektivnih mehanizmov sistema, ki sicer niso dostopni. Terapevt tako postane.

Sledenje čustveni dinamiki in odkrivanje vzajemnega afekta, ki se kaže kot specifična »motnja« oziroma vzorec v tej čustveni dinamiki, pa nam omogoča prepoznati in ugotoviti vzrok oziroma medgeneracijski prenos nereguliranih afektov, ki narekujejo specifično čustveno dinamiko odnosov znotraj sistema. Terapevt, ki se vključi v sistem vnese vanj nov čustven tok, novo odzivnost in rahločutnost, ki omogoča prepoznavanje in hkrati regulacijo afekta. Sprememba v terapiji se zgodi takrat, ko se v procesu naslovi nezavedni afekt, na katerem se terapevt uglesi s sistemom. Ko vzajemni afekt postane del zavestne čustvene dinamike, in ga je torej mogoče nasloviti in regulirati, se vzorci odnosov preoblikujejo tako, da patološko vedenje ni več del regulativnih mehanizmov v sistemu.

20. KORDEŠ URBAN

Naslov prispevka: **Veščina ljubeče pozornosti**

Oblika prispevka: **skupno raziskovanje**

Maksimalno št. udeležencev: **9**

Ključne besede: **izkustvo, zavest, fenomenologija, samoraziskovanje, aktivno sprejemanje, ljubeča pozornost**

Prvoosebno raziskovanje (first-person research) je vse večkrat omenjena tema v sodobni kognitivni znanosti. Neznansko hiter razvoj nevrološkega znanja, s sabo prinaša tudi potrebo po svojem antipodu. Jasno je, da obstaja samo en merski aparat za opazovanje vsebine naše zavesti: naša zavest oziroma naše lastno izkustvo sveta, drugih,... sebe. Prvoosebno raziskovanje se posveča natančno temu področju – raziskovanju izkustva. Sledeč fenomenologiji, se zave, da je izkustvo primarno in vse ostalo (npr. tako imenovani »vzroki« za določeno delovanje) njegova podmnožica oziroma način njegove urejenosti. Prvoosebno raziskovanje se loteva vseh preiskovanih pojavov z vidika izkustva: npr. raziskovanje izkustva opazovanja, raziskovanje izkustva razmišljanja, raziskovanje izkustva početja nečesa, raziskovanje izkustva odnosa z drugim, raziskovanje izkustva biti zavesten, raziskovanje izkustva izkustva...

Takšno opazovanje dogajanja »znotraj« pa ni preprosto, saj je nasprotno našemu vsakodnevnemu načinu opazovanja. Namesto, da bi opazovan pojav (ali osebo) razlagal, ocenjevali, sodili, primerjali, jo moram pogledati s svežimi očmi. Mu (oziroma – ji) dopustiti prostor, da zasije v svoji luči, ne pa v luči mojih pričakovanj, teorij, strahov in navad.

Osnovno metodološko orodje za prvoosebno raziskovanje je torej radovednost oziroma čudenje. Če se poskušam izraziti z budistično terminologijo: potrebujemo ljubeč pogled, ki je sposoben objeti opazovano (opazovanega) z aktivnim sprejemanjem. Torej se zanimati zanj (zanjo) a mu (ji) hkrati dopustiti, da je kakršen (kakrašna) je.

Naše srečanje bo posvečeno iskanju ljubečega pogleda. Srečanja si ne predstavljam kot delavnice, kjer bi učil to »tehniko«, ampak bolj kot diskusijo in skupno izkustveno iskanje, kjer se bomo učili en od drugega.

21. KORENJAK MARKO

Naslov prispevka:

Analitična orodja nevrolingvističnega programiranja pri psihoterapevtskem delu s klienti

Oblika prispevka: **delavnica**

Največje možno št. udeležencev: **neomejeno**

Ključne besede: **NLP, nevrološke ravni klienta, Batesonov model učenja**

Psihoterapevtsko delo je razdeljeno na več korakov: od začetnega kontakta pa vse do zaključka obravnave klienta. Pri svojem delu pa različni terapevti uspešno uporabljajo integracijo vseh svojih psihoterapevtskih pristopov. Cilj delavnice bo v predstavitvi modela nevroloških ravni osebnosti po Diltsu, ki je nastal na podlagi njegovega proučevanja dela Gregory-a Bateson-a. Ob spoznavanju nastanka, sestave in značilnosti modela bomo tudi izpeljali praktični prikaz te metode, ki jo lahko uporabimo tudi kot pripomoček za delo s klientom. Model seveda lahko tudi uporabimo kot »meta« orodje pri začetni analizi klientove težave in nam tako služi kot »skelet« v katerem sistematično uredimo tehnike in pristope, ki jih obvladamo in so potrebni pri določeni vrsti težav. Ta način je seveda primeren predvsem v situacijah, s katerimi se srečujejo terapevti z veliko klienti in malo časa – kako hitro izpeljati prvo analizo težave.

22. KORENJAK KRAMAR KSENIJA

Naslov prispevka: **Družinska mediacija, način reševanja konfliktov v družini**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **20**

Ključne besede:

mediacija, družinska mediacija, družina, mirno reševanje sporov, konfliktni management v družini

Mediacija kot metoda mirnega reševanja sporov se je v Sloveniji razmahnila predvsem kot družinska mediacija, šolska mediacija ter mediacija v organizacijah, vse bolj pa se uveljavlja tudi na področju planiranja in gradnje objektov ter skrbi za okolje.

Na delavnici bo predstavljena družinska mediacija kot način upravljanja in reševanja konfliktov v družini, proces mediacije in načela na katerih temelji, različni pogledi na družinsko mediacijo, vpliv drugih področij nanjo, ter razmejitve z njimi. Družinska mediacije je zaradi pomembnosti in vloge družine, kot osnovne molekule družbe in v kateri se vzpostavljajo različni vzorci vedenja in mišljenja še posebej pomembna in zanimiva. Z mediacijo prispevamo k ohranjanju odnosov v prihodnosti ter izboljšanju celotne klime v medosebnih odnosih znotraj družine in navzven.

23. KOTNIK BLAŽ

Naslov prispevka:

Raziskovanje kognitivnih procesov s funkcijskim slikanjem možganov

Oblika prispevka: **referat**

S funkcijskimi slikovnimi metodami lahko raziskujemo, v kakšni meri in kateri predeli možganov sodelujejo pri različnih kognitivnih procesih. Na podlagi merjenih količin jih razdelimo na

elektrofiziološke in presnovno-žilne. Prve (kot sta elektro- in magnetoencefalografija) neposredno merijo električno aktivnost živčnih celic. Imajo odlično časovno ločljivost (v območju milisekund), prostorska ločljivost pa je slaba (pri elektroencefalografiji nekaj kvadratnih centimetrov). Presnovno-žilne metode posredno opredeljujejo električno aktivnost živčevja z merjenjem sprememb presnovne aktivnosti in odzivov možganskega žilja v posameznih področjih možganov. Odlikuje jih dobra prostorska ločljivost (nekaj milimetrov), medtem ko je časovna ločljivost v območju sekund. Pri pozitronski emisijski tomografiji (PET) in enofotonski emisijski tomografiji (SPECT) merimo pretok krvi in presnovo različnih snovi (glukoza, kisik, kemični prenašalci), pri funkcijskem magnetnoresonančnem slikanju (fMR) pa spremembe oksigenacije in pretoka krvi. fMR je zaradi dobre prostorske ločljivosti, neinvazivnosti ter relativne dostopnosti uporabna tako pri zdravih ljudeh kot pri bolnikih in jo uporabljamo tudi v Kliničnem centru Ljubljana. Funkcijsko slikanje možganov pomembno prispeva k znanju o delovanju človeških možganov.

24. KRAJNC PAVLICA MILAN

Naslov prispevka:

Direktorjevo otroštvo vpliva na vodenje podjetja (Podjetje v krizi lahko reši psihoterapevt, ne samo ekonomist)

Oblika prispevka: **referat**

Maksimalno št. Udeležencev: **ni omejeno**

Ključne besede: **realitetna terapija, transakcijska analiza, vodenje, otroštvo vzorci**

Kadar se podjetje pojavi v krizi, je premalo, če podjetje finančno in organizacijsko saniramo. Predvsem je potrebno odpraviti vzroke za nastanek krize, da se podobna situacija ne pojavi. Vse prevečkrat se krivijo zunanji dejavniki (država, naravni pogoji, konkurenca...), premalokrat vodstvo prevzame odgovornost. Vodstvo je tisto, ki delegira naloge znotraj podjetja in vse nadaljnje informacije. Potek dela je odvisen o načina njihovega posredovanja in vodenja. Kar pomeni, da je vzrok za nastanek potrebno poiskati pri direktorju.

Za dolgotrajno rešitev mora direktor spremeniti način vodenja in delegiranja nalog v podjetju. Na sedanji način dela, pa predvsem vplivajo vzorci iz njegovega otroštva. Tako je pri saniranju podjetja zelo pomembna prisotnost psihoterapevta, da z direktorjem dela na ozaveščanju in odpravljanju vzorcev.

25. LATINI ALEN

Naslov prispevka: **Psihoterapija in brstenje nevronov (podkrepljeno z video posnetki)**

Oblika prispevka: **referat**

Maksimalno št. udeležencev: **ni omejitve**

Avtor bo poskušal pokazati s primeri iz klinične prakse, podkrepljeno z videoposnetki, kako je pravzaprav psihoterapija tista, ki ne samo da spreminja obstoječe možganske zapise, živčne procese in strukture, temveč ustvarja nove zapise, nove povezave med različnimi možganskimi predeli, ki urejujejo psihične in duhovne procese. Če se le to ne dogaja, kot pravi LeDoux, potem ni (psiho)terapija (kar velja tudi za ostale vrste terapije – če ne deluje, ni terapija).

Nevroznanstveniki torej danes odkrivajo znanstvene podlage teoretičnih konceptov in konstruktov velikih mojstrov psihoterapije.

26. MARKIČ OLGA

Naslov prispevka: **Fenomenologija svobodne volje**

Oblika prispevka: **delavnica**

Ključne besede: **svobodna volja, mentalna vzročnost, fenomenologija, odločanje, odgovornost**

V delavnici bomo najprej pregledali osnovne intuicije o svobodni volji. Zanimalo nas bo predvsem, kakšni so občutki svobode in odgovornosti za storjena dejanja, občutki pri oblikovanju odločitev, pri naporih volje in samonadzoru, pri oblikovanju namer in občutek avtorstva. V nadaljevanju bomo predstavili problem svobodne volje. Gre za enega temeljnih filozofskih problemov, ki se ukvarja z vprašanjem združljivosti determinizma in svobodne volje. Nato bomo na kratko povzeli relevantne psihološke in nevrološke raziskave (Libet, Wegner). Te kažejo, da je možno, da zavestna volja ne odraža dejanske vzročne povezave med mislijo osebe in dejanjem. Tako se postavlja vprašanje, kaj nam občutek svobodne volje sploh pove. V zaključku delavnice bomo skušali ugotoviti, ali nam fenomenološke raziskave občutka svobodne volje lahko pomagajo pri razreševanju problema, in če da, kako.

27. MLAKAR JANEZ

Naslov prispevka: **Razumevanje doživljanja in mišljenja psihotičnih bolnikov**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **ni omejeno**

Ključne besede: **Psihoza, kognitivni procesi**

Na osnovi nevropsiholoških raziskav pri bolnikih s shizofrenijo, lahko ovržemo stališče, da psihotičnega bolnika ni mogoče razumeti. Danes že relativno dobro vemo, kateri kognitivni procesi so v psihozi moteni in lahko opišemo doživljanje bolnika glede na odsotnost ali okvaro določene funkcije ali faze kognitivnega procesa. V psihozi so kognitivne funkcije lahko pri različnih bolnikih motene na več načinov in ne pri vseh enako. Prav tako so motnje zelo različne v akutnih fazah bolezni kot v nepopolni remisiji ali kronični fazi bolezni. V delavnici se bomo ukvarjali z kognitivnimi razlagami motenj in vzporednega doživljanja, z načini odkrivanja teh motenj in predvsem z uporabo teh spoznanj pri delu ali komuniciranju z bolnikom

28. ORAVECZ ROBERT

Naslov prispevka: **Nevrobiologija psihološke travme**

Oblika prispevka : **referat**

Ključne besede: **Trauma, nevrobiologija, PTSD, neuroendokrinologija**

Psihološka travma je kompleksen bio-psiho-socialni pojav. Lahko govorimo o razvojni in akcidentalni travmi, ki lahko nastopi v času razvoja nevrobioloških struktur in funkcij, kot tudi pozneje. Pod vplivom travmatogenih dogodkov se možgani spremenijo v svoji strukturi, kot tudi funkciji. Te spremembe se lahko manifestirajo na področju neuroendokrinologije, nevrobiologije in nevropsihologije.

Avtor bo v svojem prispevku predstavil sodobne koncepte nevrobiološkega razvoja, kot tudi spremembe, ki so posledica enkratnega ali dolgoročnega travmatskega vpliva. Še posebej se bo posvetil nevrobiološki razlagi samomorilnosti, ki temelji na povezavah med psihično travmo in samouničevalnostjo.

29. PAHLJINA CVIJETA

Naslov prispevka: **Veselje do življenja**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **20**

Ključne besede: **veselje do življenja, duhovna dimenzija, logoterapija**

Če bi na sedanjo življenjsko situacijo pogledali iz razdalje od 5 let v prihodnosti, kako bi ocenjevali odnose z drugimi, vrednote, ki so vam pomembne, naloge z katerimi se ukvarjate? Kaj bi dobilo, kaj pa izgubilo na veljavi?

V igri vlog bomo poskušali poiskati odgovore na vprašanje kaj nam ustvarja veselje do življenja .

Vadili se bomo tudi umetnosti poslušanja in Sokratovskega dialoga.

30. PASS PAUL

Naslov prispevka:

Predstavitev magistrskega študija »Otrokov razvoj« interuniverzitetnega kolegija za zdravje in razvoj Graz/Schloß Seggau - Austria

Oblika prispevka: **delavnica**

Ključne besede: **otrokov razvoj, psihoterapija, magistrski študij**

Na interuniverzitetnem kolegiju za zdravje in razvoj je šestsemesterski magistrski študij Child Development. Pretežno je koncipiran kot študij na daljavo s tedensko internetno izmenjavo, samostojnim študijem in raziskovalno magistrsko nalogo – in štirimi seminarji na leto – z obvezno udeležbo.

Namenjen je zdravnikom, psihoterapevtom, psihologom in pedagogom, kakor tudi ljudem iz drugih socialnih poklicev, ki delajo z otroci in mladostniki. Posreduje praktično usmerjena znanja otrokovega razvoja in možnih traumatizacij, salutogenezo do raziskav sodobnih pojavov mladostniške agresivnosti. Osnovna orientacija je globinsko psihološka, vendar v dialogu s koncepti pomembnih disciplin, kot je družinska terapija, teorija navezanosti, komunikacijske znanosti, kakor tudi osnovna psihiatrična znanja otroškega in mladostniškega obdobja.

31. PASS TANJA

Naslov prispevka: **Predstavitev dela s peskovnikom**

Oblika prispevka: **delavnica**

Ključne besede: **igra s peskom, delo s peskovnikom, izražanje nezavednih vsebin, individuacija**

Jungovska psihoterapevtka Dora Kalff je razvila »delo s peskovnikom« za otroke in mladostnike. Na ta način lahko izrazijo nezavedne fantazije, želje in bojazni. Kot delo s sanjami je tudi delo s peskovnikom

dragocen terapevtski instrument za pospeševanje in spremljanje psihoterapevtskega procesa. Omogoča dostop do globinskih plasti osebnosti, kot jih pojmuje C.G.Jung, do individuacije in zdravljenja. V delavnici bo predstavljen način dela s peskovnikom, nekaj terapevtskih vinjet in lastne izkušnje.

32. PIRTOŠEK ZVEZDAN

Naslov prispevka: **Čustva – neoznačena pot nevroznanosti**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **10**

Ključne besede: **nevroanatomija, neurobiokemija, teorije čustev, višja duševne funkcije**

V interaktivni delavnici bomo

- obnovili znanje o funkcionalni nevroanatomiji in neurobiokemiji čustvenih procesov
- kritično analizirali nekatere z nevroznanstvenega stališča pomembne teorije čustev (James-Lange, Cannon-Bard, LeDoux, Damasio)
- kritično analizirali terminologijo na križišču nevrologije, psihiatrije, psihologije in filozofije
- opredelili razmerja med čustvi, mentalnimi 'podobami' kot kot stanji možganov in telesnimi reakcijami
- razpravljali o povezavi med čustvi in presojo, voljo, motivacijo, vrednostnimi sistemi in znanjem

33. POPOVIĆ BOŽIDAR

in

KORENJAK MARKO

Naslov prispevka:

Ujeti neulovljivo - kaj nam lahko pove sinergetika o spremljanju klientove spremembe?

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **5**

Ključne besede: **sinergetika, vizualizacija klientove spremembe, psihoterapevtsko in psihiatrično delo**

V psihoterapevtski praksi se pogosto zgodi, da je izjemno težko (ali sploh včasih nemogoče) natančno spremljati in oceniti svoje delo s klienti. Vseeno lahko skozi zgodovino najdemo veliko raziskovalcev, ki so ta proces želeli ujeti. Eden takšnih uspešnih poizkusov je bilo delo profesorja Mihaly Csikszentmihalya, kateremu je uspelo z natančnim spremljanjem klientov opisati salutogenetski proces, ki ga je poimenoval flow. Seveda smo že vsi videli tudi zdravnike, ki so nam podrobno razlagali kaj in kako se dogaja s klienti, pri tem pa so uporabljali medicinsko tehnologijo kot npr. EKG-elektrokardiogram, CT-računalniško tomografijo ali pa UZV-ultrazvok. Sodobna tehnologija nam danes omogoča narediti korak dlje - boljšo vizualizacijo in objektivizacijo tistega kar se dogaja v psihoterapevtski praksi. Voditelja delavnice bosta predstavila teoretični koncept s katerim je mogoče spremljati proces terapevtske prakse - sinergetiko. Temelje sinergetije, je na področju biologije in fizike, postavil profesor H. Haken, profesor G.Schiepek pa jo je s svojimi sodelavci prilagodil za delo na področju psihologije in psihoterapije.

34. RAMOVŠ JOŽE

Naslov prispevka: **Psihoterapevtovo delo ter zasvojenosti in omame**

Oblika prispevka: **delavnica**

Ključne besede: **psihoterapija, zasvojenosti, omame, diagnoza, svetovanje**

Vsebinski okvir in namen delavnice:

Zasvojenosti (zlasti z alkoholom, drogami in igralnštvom) ter omamne motnje naravnih potreb (zlasti motnje hranjenja in odnosov) so tako pogosta težava, da se pri psihoterapiji redno srečujemo z njimi in s psihosocialnimi stiskami, ki so povezane z zasvojenostmi ali omamnimi motnjami. Za uspešno psihoterapevtsko delo v teh primerih je potrebno posebno diagnostično znanje, saj so te motnje zamaskirane zaradi motenih psihosocialnih obrambnih mehanizmov (racionaliziranja, zanikanja, identificiranja in projiciranja, otopele samopomoči in solidarnosti ...). Tudi psihoterapevtsko delo se pri teh motnjah v marsičem zelo razlikuje od ostalega. V psihoterapiji so velike možnosti za pomoč ljudem, ki so v stiskah zaradi zasvojenosti in omam na vseh področjih: pri informativnem svetovanju, terapiji in psihosocialni rehabilitaciji ter zaščiti pred recidivom. Odločilnega pomena za razvoj slovenske psihoterapije je, da bo delo psihoterapevtov tudi na področju zasvojenosti in omam strokovno kompetentno, uspešno in mrežno povezano, tako da bo vsak lahko na tem področju delal, kar obvlada, preostali del pomoči pa predajal tistim kolegicam in kolegom, ki so uspešni za to. Psihoterapevti moramo torej izmenjavati svoja spoznanja in izkušnje na tem področju poleg vseh drugih tudi iz razloga napredka naše mlade psihoterapevtske znanosti.

Potek dela:

Navzoči v delavnici bomo izmenjali svoje dobre izkušnje in odprta vprašanja o delu na področju zasvojenosti in omam. Na odprta vprašanja bomo odgovorili po metodi skupinskega raziskovanja, v primeru večje udeležbe pa po metodi malih delovnih skupin. Na temelju povedanega in ob gradivu, ki ga bo vsak udeleženeec prejel, bomo izoblikovali nekaj smernic za psihoterapevtsko delo na področju zasvojenosti in omam.

35. REBOLJ KLEMEN

Naslov prispevka: **Dokumentarno izobraževalni film – panična motnja**

Oblika prispevka: **film**

Maksimalno št. udeležencev: **ni omejitve**

Ključne besede: **panična motnja**

Avtor bo predstavil svoj dokumentarno izobraževalni film o panični motnji. Namenjen je vsem, ki se pri svojem delu srečujejo z anksioznimi klienti.

V filmu je narava panične motnje prikazana kot zgodba dveh klientov podprta z razmišljanji večih slovenskih strokovnjakov. Orisan je celosten proces zdravljenja z zdravili in različnimi psihoterapevtskimi pristopi.

V slovenskem prostoru je to prvi izobraževalno - dokumentarni film o duševni motnji, ki je namenjen ljudem, potrebnim pomoči in njihovim bližnjim.

Sicer pa film predstavlja samo tretjino večjega projekta TRIS – Panična motnja, ki poleg filma vsebuje tudi knjigo in CD z vodenim sproščanjem. Predvidoma bo TRIS – Panična motnja možno kupiti v lekarnah letos jeseni.

36. REGOVEC MATJAŽ

Naslov prispevka:

Kulturni faktor v seksualnem odnosu – jungovska (psiho)analiza Zevsa in Evrope

Oblika prispevka: **delavnica**

V seksualnosti je kulturni faktor zelo pomemben, saj smo priča vse večjemu številu parov, kjer partnerja izvirata iz različnih kulturnih okolij. Vendar pa ta tema ni samo posledica globalizacije, ampak je pravzaprav pra-stara, to je arhetipska. V starogrški mitologiji poznamo Zevsa, ki je zapeljal in ugrabil feničansko princeso Evropo in jo na svojem hrbtu pripeljal na Kreto. Iz njunega odnosa so izšli najpomembnejši grški kralji. V živalskem svetu je parjenje mnogo uspešnejše, pa tudi intenzivnejše, če samec prodre na nov, bolj oddaljen teritorij, saj se s tem geni na novo premešajo. To omogoči, da je vrsta vitalnejša in ima več možnosti za preživetje in razvoj. C. G. Jung pa govori o instinktu po potovanju in ga uvršča med temeljne instinkte. Na predavanju se bomo ukvarjali z globinskimi psihodinamičnimi vidiki seksualnosti in čustvenega življenja odnosov, ki izvirajo iz različnih kultur ter posledic, ki so tako pozitivne kot tudi za oba partnerja često zelo izzivalne. Predstavljen bo tudi praktičen primer iz psihoanalitične **prakse**.

37. SAVNIK ALENKA in KOLARIČ DAMJAN

Naslov prispevka:

Predstavitev primera družine B. po modelu kratkotrajne sistemske družinske psihoterapije

Oblika prispevka: **prikaz primera**

Maksimalno št. udeležencev: **20**

Ključne besede: **kratkotrajna-družinska PT-uporaba PT pri delu CSD in SS-sprememba strategije-tansparentnost-vizija-cilj**

Predstavljeni primer prikazuje način in tehnike kratkotrajne sistemske družinske psihoterapije in svetovanja, ki ga v terapevtskem paru soavtorja in soizvajalca uporablja že nekaj let pri izvajanju psihosocialne pomoči družini v CSD. Primer predstavlja družino, kjer sta bila starša napotena po pomoč zaradi suma nasilja pri vzgoji otrok. Prikazuje proces sprememb v partnerskem in starševskem odnosu in postopnost jasnejšega definiranja cilja. Rezultat doslednega in trdega dela vseh je: sprememba v partnerskem odnosu, menjava vzgojnih strategij, večja kompetentnost v starševski vlogi, transparentnost emociji in statusa družinskih članov.

Preusmeritev iz patogeneze v salutogenezo: s prepoznavanjem in uporabo virov, je družina krepila motivacijo za uspešne premike proti cilju.

38. SCHIEPEK GUNTER

Naslov prispevka:

Obsesivno kompulzivna motnja kot modelni sistem sinergetike: nevroznanost in raziskovanje procesa in izida psihoterapije

(Obsessive-compulsive disorder as a model system of synergetics: Neuroscience and process-outcome research)

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev:

Ključne besede: **obsesivno kompulzivna motnja, funkcijsko slikanje možgan, fMRI, psihoterapija, nevroznanost, sinergetika**

Kontaktna naslova avtorja:

Prof. Dr. Günter Schiepek,

1) Forschungseinrichtung für Dynamische Systeme, Institut für Psychologie, Alpen-Adria-Universität Klagenfurt, Universitätsstraße 65±67, 9020 Klagenfurt, Österreich

2) Center for Complex Systems, Belgradstraße 1, 80796 München, guenter.schiepek@ccsys.de

Napredek v nevroznanstvenem raziskovanju obsesivno kompulzivnih motenj je eden najbolj spektakularnih in ga lahko vzamemo kot model tudi za druge duševne motnje. V delavnici bodo udeleženci dobili pregled čez aktualno stanje na področju raziskovanja psihoterapije obsesivno kompulzivnih motenj (OKM) s pomočjo funkcijskega slikanja možgan (fMRI). V uvodu se bodo seznanili s fenomenologijo, epidemiologijo in psihoterapevtskimi pristopi OKM. Nato si bodo ogledali rezultate raziskav s pomočjo fMRI, ki kažejo, katera možganska področja so vključena v OKM. Očitno niso vključene samo kortiko-striato-talamične povratne zanke, ampak tudi druga možganska področja, kot so spodnji del temenskega režnja, sprednji in zadnji del girusa cinguli, insula, amigdala, mali možgani in druga področja. Najpomembnejši podtipi OKM vključujejo delovanje različnih, a prekrivajočih se možganskih področij. Prikazana bo tudi ti. »stimulacijska paradigma« v fMRI raziskovanju, ki temelji na spodbujanju simptomov s pomočjo vidnih ali tipalnih dražljajev ali nalog, ki zahtevajo spremljanje dejanj ali napak. Rezultati raziskav kažejo, da so deficiti v spremljanju delovanja in načrtovanju temeljna disfunkcija OKM. V zaključku bodo udeleženci delavnice s pomočjo fMRI lahko videli, kako psihoterapija spreminja vzorce možganske aktivnosti pri OKM.

Nevrobiološki vidik OKM odpira novo razumevanje psihoterapevtskega procesa in njegovega izida, ki zahteva tudi novo integracijo dosedanjih znanj. Sinergetika kot nauk o součinkovanju delov kompleksnega sistema je teorija, ki lahko pomaga k novi integraciji spoznanj o OKM in o drugih duševnih motnjah. V okviru sinergetike je možno vključiti nevroznanost kot pomemben vir za novo integracijo do sedaj razdrobljenih področij znanosti, ki poskušajo razvozlati eno največjih ugank – kako razumeti delovanje možgan na bioloških, psiholoških in socialnih dimenzijah. Na OKM bomo pogledali skozi sinergetski model, s čimer lahko s pomočjo nevroznanosti dobimo globlji vpogled v terapevtski proces in v izid.

Funkcijske slikovne metode

Neurobiologische Korrelate der Zwangsstörungen ±

Aktuelle Befunde zur funktionellen Bildgebung

Neuroimaging and the Neurobiology of Obsessive-Compulsive Disorder

Originalarbeit

Abstract

OCD-related brain regions are presented. Subclassifications using factor-analysis methods support the hypothesis, that most important subtypes ('washing/contamination fear', 'obsessions/checking', 'symmetry/ordering', 'hoarding') involve different, but partially overlapping brain

areas.

39. SORŠAK SREČKO

Naslov prispevka: **Časovna distorzija v hipnoterapiji**

Oblika prispevka: **delavnica in prikaz primera**

Ključne besede: **hipnoterapija, metoda, časovna distorzija**

S predstavitevijo primera želim opozoriti na stisko sodobnega človeka, ki zaradi »prekletstva otroštva« (zgrešene vzgoje) tava po svetu, išče sebe oz. svojo identiteto pri nešteti zdravilcih in njihovih metodah »zdravljenja«. Disfunkcionalne ostanke preteklosti do podrobnosti poznajo na racionalni ravni bolj kot katerikoli sodoben učbenik, ne morejo pa se osvoboditi prisilnih vzorcev vedenja, ki jih prenašajo od svojih staršev na svoje otroke. Boleča izkustva skušajo potlačiti, ta pa izbijajo na dan z vedno večjo silovitostjo. Človek išče izhod iz začaranega kroga. To pa zahteva soočenje s travmo in je silno boleče. Zato se bojijo terapije, če pa jo začnejo, jo tudi večkrat prekinjajo – in zopet se vračajo, kajti zli duh, travmatski spomini, jim ne dajo miru. Teh pa se niti ne spominjajo, zato problem postaja še bolj zamegljen. Stroka (psihoterapija) bi naj pokazala možni izhod iz krize. Nastane vprašanje, katere metode bi naj predstavljale najboljšo izbiro za določen problem? V pričujočem prispevku skušam predstaviti eno od obstoječih možnosti.

40. STRLE TOMA

Naslov prispevka: **Pogled na definicije zavesti skozi njena spremenjena stanja
(Consciousness, its definitions and altered states)**

Oblika prispevka: **predavanje bo v angleškem jeziku**

Ključne besede: **consciousness, definitions, altered states, subjective, objective**

Zavest, definicije, posebna stanja zavesti, subjektivno, objektivno

Consciousness is first of all a subjective phenomenon existence of which we all acknowledge. We can feel it, talk about it, share it, research it. Although it seems clear what we mean by consciousness, different people define it in different ways. Perhaps different people perceive their own consciousness in different ways.

But do we really know what consciousness is? The variety of definitions tell us different stories. What happens if we look at consciousness through the glass of its 'altered' states, through subjective experience? Does it have any meaning for its definition? Does it tell us anything significant?

Zavest je predvsem subjektivni eksistenčni pojav, ki je skupen vsem nam. Lahko ga čutimo, podelimo ali raziskujemo. Čeprav je na prvi pogled jasno, kaj mislimo, ko rečemo zavest, jo različni ljudje različno definirajo. Morda različni ljudje tudi zaznavajo svojo lastno zavest na različne načine.

Toda ali zares vemo, kaj je zavest? Raznolikost definicij nam govori različne zgodbe. Kaj se zgodi, če pogledamo na zavest iz vidika posebnih stanj zavesti, skozi subjektivno doživetje? Ali imajo posebna stanja zavesti kakšen pomen za definicijo zavesti? Ali nam sploh povedo kaj pomembnega?

41. ŠANTL LUČKA

Naslov prispevka: **Sproščanje ob zvokih gonga**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **20**

Ključne besede: **sproščanje, gong**

Gong je starodaven instrument. Njegov zvok OM se je širil po Zemlji že pred približno 6000 leti. Starodavni mistiki so učili, da je mogoče skozi zvok gonga ljudi polniti z univerzalno življenjsko energijo. Njegov zvok je neposredna povezava med človeškim in božanskim. Mojster gonga je bil v starih časih nekaj podobnega kot današnji gong terapevt. Če so ljudje imeli težave, na fizičnem ali duševnem nivoju, je mojster z zvoki gonga skušal odpraviti težave.

Planetarni gongi so uglašeni na tone planetov našega sončnega sistema in predstavljajo resonančni spekter nebesne, kozmične harmonije.

Planetarni gongi vzvalovijo naše čakre, meridiane in naše organe. Vsak od teh planetarnih gongov ima poseben učinek na naše telo. Ti resonančni toni samodejno opravijo delo, ki pomaga harmonizirati naše telo in duha. Je najbolj resonanten instrument. Imenujemo ga tudi »motor zdravilnih moči«.

Človeško telo je bioelektrični sistem, ki ga z zvokom urejamo, krepimo in uravnovešamo. Vsak organ, vsaka celica našega telesa, naše misli in čustva vsak trenutek ustvarjajo glasbo. Človek je podoben venomer pojočemu, bolj ali manj uglašnemu instrumentu.

Zvok je valovanje, ki ga možgani zaznavajo preko slušnih živcev.

Zdravljenje in sproščanje z zvokom temelji na podmeni, da vse celice in organi v telesu vibrirajo določeno frekvenco. Z zvokom učinkovito spreminjamo elektromagnetna polja in dražljaje posameznika in okolja.

Ob poslušanju planetarnih gongov se pogreznemo v globino svoje biti in prežame nas občutek notranje izpolnitve. Napetosti, boleča občutja, moreče misli in bolečine nežno »odplavajo« ob zvokih gonga iz naših teles, osvobodimo se bremen in naša duša se radostno odpre lepoti in moči ljubezni.

Njegov zvok nas navda z energijo, radostjo, hkrati pa nas sprošča in umirja. V takem meditativnem stanju se pospešijo procesi regeneracije in revitalizacije.

Naš um se umiri. Lahko se sprostimo v alfa, theta in delta stanje ter se povežemo s svojo bitjo in notranjo inteligenco. Vse kar smo doslej iskali v zunanem svetu, začutimo, da obstaja že v nas. Leva in desna možganska hemisfera se harmonizirata.

Gre za stanje popolne harmonije telesa, čustev in uma.

Je čudovito »darilo« proti stresu, izčrpanosti, jezi in drugim težavam, povezanih s pomanjkanjem harmonije.

»Biti moramo prijaznejši in bolj ljubeči ter videti druge ljudi kot del sebe, videti njihovo lepoto, slišati njihove potrebe.« (Don Conreaux).

42. ŠKUFCA MATEJ

Naslov prispevka: **Postavitev družine po Bertu Hellingerju**

Oblika prispevka: **delavnica**

Ključne besede: **»Postavitve v polju duha« po metodi Berta Hellingerja**

Predstavil bom osnove sistemskih postavitev po metodi Berta Hellingerja. Delal bom na konkretnih primerih, ki bodo povezani z boleznimi v družini. Pripravljen sem delati tudi s kom iz družine, v kateri je šizofrenija ali katera druga psihična bolezen. Takšni primeri bodo vsem skupaj odprli nov pogled o boleznih, njihovih vlogi in možni poti v smeri ozdravljenja.

43. ŠTAJDUHAR DINKO

Naslov prispevka: **Psihoterapija alkoholizma: od tehnike do epistemologije i natrag**

Oblika prispevka: **delavnica**

Maksimalno št. udeležencev: **20**

Ključne besede: **alkoholizam, epistemologija, psihoterapija**

Prikazat ćemo pejzaž perspektiva u liječenju alkoholizma, počevši od neurobiološkog gledišta, preko grupno-specifičnih faktora u radu s osobama ovisnim o alkoholu, do problema individualizacije tretmana i odgovora na posebnost pacijenta. Kako je razvoj neuroznanosti izmijenio vizuru psihoterapije alkoholizma? Ima li smisla dijagnosticirati «ovisnost o alkoholu» i, ako da, ima li ta dijagnoza ikakve veze s psihoterapijom alkoholizma? Kako liječenje alkoholizma učiniti potencijalno uspješnijim? Kako kreirati grupnu kulturu i kontekst u grupi osoba s ovisnošću o alkoholu? Kako motivirati pacijenta? Gdje prestaje moć «tehnika», «strategija» i «taktika», i imaju li one uopće «moć»? U kojim situacijama problem alkoholizma nadrašta djelokrug ambulantne psihoterapije i zahtijeva konzultaciju psihijatra, odnosno hospitalizaciju? Uz ta pitanja, u radu ćemo se osvrnuti na problem kontratransfera u liječenju alkoholizma, individualnu i/ili obiteljsku psihoterapiju, problem dualne dijagnoze, a iscrpnije ćemo prikazati faze liječenja i dati sasvim praktične ideje za rad s pojedinim specifičnim problemima u psihoterapiji alkoholizma. Na koncu, posebno ćemo se pozabaviti raspravom o balansu linealne i cirkularne epistemologije kao izvorištu rješenja za problem odgovora na individualnost klijenata.

44. ŽMITEK ANDREJ

Naslov prispevka:

Učinki antidepresivov, psihoterapije in placeba: kaj nam lahko povedo slikovne raziskave?

Oblika prispevka: **referat**

Terapevtski učinek antidepresivnih zdravil so tradicionalno povezovali s spremenjenim delovanjem nevronov, psihoterapija pa je imela pridih nečesa »povsem psihičnega«, tako rekoč brezsnovnega. Oba načina zdravljenja pa v načelu lahko privedeta do istega cilja – do zmanjšanja ali polnega umika bolezenske simptomatike. Zato ni presenetljivo, da sodobne raziskave tako pri antidepresivnem zdravljenju kot pri psihoterapiji ugotavljajo vpliv na biologijo nevronov. Poti do terapevtskega uspeha pa utegnejo biti različne; psihoterapiji pripisujejo delovanje »od zgoraj navzdol«, torej preko možganske skorje na subkortikalne strukture, delovanje antidepresivov pa naj bi imelo obratno smer – »od spodaj navzgor«. Delovanje nevronov je mogoče spremeniti tudi z nespecifičnimi sugestivnimi postopki, npr. z uporabo snovi brez neposrednega terapevtskega učinka (placebo). Slednji učinek je tako izrazit, da so na tej osnovi posamezni avtorji celo zanikali kakršno koli specifično učinkovitost antidepresivov. Natančnejši pregled vendar pokaže, da se delovanje nevronov pod vplivom antidepresivov spreminja drugače kot ob placebo.

V prispevku bodo prikazane zlasti raziskave s slikovnimi metodami, ki dopuščajo nekaj vpogleda v učinke antidepresivov, psihoterapije in placeba na centralni živčni sistem pri bolnikih z depresijo in anksioznimi motnjami.

45. ŽORŽ BOGDAN

Naslov prispevka: **Šolska fobija**

Oblika prispevka: **prikaz primera**

Ključne besede: **strah, obremenjenost, nezaupanje, samozavest**

Šolska fobija je specifična motnja v otroški dobi. Čeprav verodostojnih raziskav o tem ni, se zdi, da je šolskih fobij vse več. Specifičnost je v tem, da se otrokove stiske, ko ostane doma, in ne gre v šolo, ki se je boji, stiska povečuje. Z odsotnostjo iz šole se namreč povečujejo njegovi učni primanjkljaji – in zato se povečuje razlog za strah! Zato se kaže potreba, da se otroka skuša čim prej pripraviti na vrnitev v šolo, še preden sploh uspemo terapevtsko doseči neke pomembne premike pri procesih, ki so v ozadju oblikovanja šolske fobije. Tega ozadja se lahko na nek način celo uspešneje lotimo v drugi fazi, ko otrok že ponovno redno hodi v šolo! S predstavljenim primerom bomo predstavili prav to fazo preseganja začaranega kroga – hitro pripravo otroka na ponovno obiskovanje šole.

46. ŽORŽ BOGDAN

Naslov prispevka: **Psihoterapija in duhovnost**

Oblika prispevka: **prikaz primera**

Ključne besede: **duševnost, duhovnost, vrednote, vrednostni sistem, osebna duhovna opredelitev, predsodki**

Na Petih dnevih SKZP Rogla 2006 je bilo za delavnico »Psihoterapija in duhovnost« veliko zanimanje. Tudi zaradi velikega števila udeležencev pa je delavnica ostala bolj na splošni, načelni ravni. Druga delavnica zato ne bo ponovitev prve, ampak njeno nadaljevanje in poglobitev – predvsem s poglobitvijo v osebne izkušnje udeležencev, s poglobljanjem v pasti in nevarnosti, kot jih zaznavajo udeleženci v svoji praksi. Namen delavnice je, da bi na tak, interaktiven način prišli do različnih mnenj in pogledov, ki bi jih poskušali na sami delavnici tudi preverjati ob lastnih izkušnjah udeležencev. Ključna vprašanja za delavnico: Kako naj se psihoterapevt odziva na klientovo sklicevanje na svoje versko prepričanje? Ali obstojajo verska prepričanja, duhovne usmeritve..., ki so ovira za psihoterapevtski proces? Kdaj in v katerih primerih je tako? Kako naj se psihoterapevt odziva, ko pri klientu zazna neka verska prepričanje, ki je po terapevtovem mnenju ovira za terapevtski proces? Ali sta psihoterapevtovo versko prepričanje, oz. duhovna usmeritev in klientovo versko prepričanje oz. usmeritev lahko v takem nasprotju, da deluje ovirajoče na terapevtski proces? Ali lahko psihoterapevt vpliva na verska prepričanja klienta? Ali lahko psihoterapevt vključuje verska prepričanja klienta v doseganje terapevtskih ciljev?...